

СИЛАБУС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА ОРГАНІЗАЦІЯ ТА ЕКОНОМІКА ФАРМАЦІЇ

для здобувачів вищої освіти 4 курсу денної форми здобуття освіти
освітньої програми «Фармація»
спеціальності «226 Фармація, промислова фармація»
галузі знань «22 Охорона здоров'я»
другого (магістерського) рівня вищої освіти

ВИКЛАДАЧІ

НАЗАРКІНА Вікторія Миколаївна	професор ЗВО, доктор фарм. наук, професор	victory.nazarkina@gmail.com	https://socpharm.nuph.edu.ua/category/teachers/nazarkina-viktoriia-mykolaivna/
ПАНФІЛОВА Ганна Леонідівна	професор ЗВО, доктор фарм. наук, професор	panf-al@ukr.net	https://socpharm.nuph.edu.ua/category/teachers/panfilova-hanna-leonidivna/
ТЕТЕРИЧ Наталія Володимирівна	доцент ЗВО, кандидат фарм. наук, доцент	natalititi@ukr.net	https://socpharm.nuph.edu.ua/category/teachers/teterych-nataliia-volodymyrivna/

1. Назва закладу вищої освіти та підрозділу: Національний фармацевтичний університет, кафедра соціальної фармації

2. Адреса кафедри: 61168, м. Харків, вул. Валентинівська, 4, 3-4 й поверхи

3. Веб-сайт кафедри: www.socpharm.nuph.edu.ua

4. Консультації: відбуваються онлайн відповідно до графіку, який розміщено на сайті кафедри соціальної фармації (за посиланням <https://socpharm.nuph.edu.ua/hrafiky-potochnykh-konsultatsij/>)

5. Анотація освітнього компонента: Освітній компонент «Організація та економіка фармації» формує у майбутніх фахівців фармації професійно необхідні знання, вміння та навички щодо організації надання якісної фармацевтичної допомоги населенню з урахуванням принципів GPP та сучасних стандартів якості аптекних послуг. Особливістю освітнього компонента є динамічність з огляду на зміни соціально-економічної та політичної ситуації в країні, кон'юнктури ринку, змін у законодавстві тощо. Сучасні економічні умови висувають високі вимоги до якості підготовки фахівців фармації, які мають володіти актуальними знаннями, вміннями та навичками роботи з обліковими даними та документацією, здійснювати обробку, узагальнення та систематизацію інформації з використанням сучасних технічних засобів автоматизації та відповідного програмного забезпечення, складати звітність. Важливим є вміння аналізувати облікові та звітні дані та приймати на цій основі обґрунтовані управлінські рішення щодо підвищення ефективності діяльності аптекного закладу

6. Мета викладання освітнього компонента: формування у здобувачів вищої освіти компетентностей у сфері організаційно-економічних аспектів діяльності аптекних закладів та фармацевтичного забезпечення населення

7. Компетентності відповідно до освітньої програми:

Soft- skills / Загальні компетентності (ЗК):

ЗК 6. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

Hard-skills / Фахові (спеціальні) компетентності (ФК):

ФК 8. Здатність організовувати діяльність аптеки із забезпечення населення, закладів охорони здоров'я лікарськими засобами та іншими товарами аптекного асортименту й впровадити в них відповідні системи звітності й обліку (управлінського, статистичного, бухгалтерського та фінансового) відповідно до вимог Національної лікарської політики, Належної аптекної практики (GPP) та здійснювати товарознавчий аналіз, адміністративне діловодство з урахуванням

організаційно-правових норм фармацевтичного законодавства..

ФК 9. Здатність аналізувати та прогнозувати основні економічні показники діяльності аптечних закладів, здійснювати розрахунки основних податків та зборів, формувати ціни на лікарські засоби та вироби медичного призначення відповідно до чинного законодавства України..

ФК 12. Здатність використовувати у професійній діяльності знання нормативно-правових, законодавчих актів України та рекомендацій належних фармацевтичних практик.

8. Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН 4. Демонструвати вміння самостійного пошуку, аналізу та синтезу інформації з різних джерел та використання цих результатів для рішення типових та складних спеціалізованих завдань професійної діяльності.

ПРН 5. Позиціонувати свою професійну діяльність та особистісні якості на фармацевтичному ринку праці; формулювати цілі власної діяльності з урахуванням суспільних і виробничих інтересів.

ПРН 7. Виконувати професійну діяльність з використанням креативних методів та підходів.

ПРН 11. Використовувати методи оцінювання показників якості діяльності; виявляти резерви підвищення ефективності праці.

ПРН 12. Аналізувати інформацію, отриману в результаті наукових досліджень, узагальнювати, систематизувати й використовувати її у професійній діяльності.

ПРН 20. Здійснювати комплекс організаційно-управлінських заходів щодо забезпечення населення та закладів охорони здоров'я лікарськими засобами та іншими товарами аптечного асортименту.

Здійснювати усі види обліку в аптечних закладах, адміністративне діловодство, процеси товарознавчого аналізу.

ПРН 21. Розраховувати основні економічні показники діяльності аптечних закладів, а також податки та збори. Формувати усі види цін (оптово-відпускні, закупівельні та роздрібні) на лікарські засоби та інші товари аптечного асортименту.

ПРН 23. Враховувати дані щодо соціально-економічних процесів у суспільстві для фармацевтичного забезпечення населення, визначати ефективність та доступність фармацевтичної допомоги в умовах медичного страхування та реімбурсації вартості ліків

ПРН 24. Планувати та реалізовувати професійну діяльність на основі нормативно-правових актів України та рекомендацій належних фармацевтичних практик.

9. Статус освітнього компонента: обов'язковий

10. Пререквізити освітнього компонента: для успішного навчання та опанування компетентностями з даного освітнього компонента здобувачу вищої освіти необхідні знання, вміння та навички з технологія ліків аптечного виробництва, фармакології, фармацевтичного права та законодавства, етики та деонтології.

11. Обсяг освітнього компонента: 8 кредитів ЕКТС, 240 годин:

7 семестр – 3 кредити ЕКТС, 90 годин: 10 год лекцій, 45 год практичних занять, 35 год самостійної роботи;

8 семестр – 5 кредитів ЕКТС, 150 годин: 18 год лекцій, 60 год практичних занять, 72 год самостійної роботи.

12. Організація навчання:

Методи навчання:

- *пояснювальний (інформаційно-репродуктивний) метод:* Lecture-based learning – лекції, аудіо- та відео- матеріали, інший навчальний контент;
- *репродуктивний метод:* традиційні практичні заняття; виконання практичних завдань, в тому числі з використанням елементів дистанційного навчання (сервіс Moodle), інтернет-ресурсів
- *проблемне викладання:* Problem-based learning – проблемна лекція, проблемний семінар/вебінар тощо; Case-based learning – метод кейсів; елементи дискусій під час лекцій та занять, обговорення ситуаційних завдань з організації та регулювання діяльності аптечних закладів, ціноутворення на ліки, оподаткування аптек тощо\$
- *частково-пошуковий метод:* Project-based learning – метод проєктів; підготовка есе тощо\$
- *дослідницький метод:* Research-based learning – участь в науково-дослідницькій роботі, підготовка наукових статей і тез доповідей на конференції, пошук та опрацювання інформаційних джерел; критичний аналіз інформації, робота в студентському науковому товаристві кафедри, участь у олімпіадах тощо);

- *методи активного навчання* (ділові ігри, лекції-конференції, лекції-дискусії, командні форми роботи).
- *інтерактивні методи навчання* (брейнстормінг (мозковий штурм): структуровані та неструктуровані обговорення, онлайн-штурми: чати, форуми, листування у соцмережах; робота в групі, в парах; аналіз реальних проблем (кейсів); сесія «питання-відповідь»)

Зміст освітнього компонента:

МОДУЛЬ 1. Організація фармацевтичного забезпечення населення

Змістовий модуль 1. *Організація діяльності аптечних закладів з надання населенню фармацевтичної допомоги та послуги*

Тема 1. Основні принципи організації фармацевтичного забезпечення населення. Національна лікарська політика. Державне регулювання фармацевтичної діяльності.

Тема 2. Організація діяльності аптечних закладів в системі охорони здоров'я згідно з вимогами Належної аптечної практики. Організація системи фармацевтичної інформації

Тема 3. Організація фармацевтичної допомоги і послуги в сучасних умовах

Тема 4. Організація безрецептурного відпуску в Україні та світі.

Тема 5. Організація рецептурного відпуску в Україні. Порядок обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів.

Тема 6. Правила та порядок таксування екстемпоральних лікарських прописів. Облік рецептури.

Змістовий модуль 2. *Система забезпечення якості ЛЗ. Постачання товарів до аптек. Відділ запасів*

Тема 7. Організація державної системи забезпечення якості ліків

Тема 8. Організація роботи аптеки з товарними запасами

Тема 9. Організація роботи оптової фармацевтичної фірми та аптечного складу

Тема 10. Організація зовнішньоторговельної діяльності у фармації

МОДУЛЬ 2. Системи обліку та основи економіки фармації

Змістовий модуль 3. *Система обліку та звітності у фармації*

Тема 11. Основні принципи й методи формування системи цін на ЛЗ

Тема 12. Система обліку та звітності в аптечних закладах. Автоматизація обліку

Тема 13. Основи бухгалтерського обліку як інформаційної системи

Тема 14. Облік руху товару та інших активів в аптечних закладах. Облік основних засобів

Тема 15. Облік руху грошових коштів в аптеках

Тема 16. Організація обліку праці та заробітної плати в аптечних закладах

Тема 17. Організація інвентаризації в аптечних закладах

Тема 18. Звітність аптечних закладів

Змістовий модуль 4. *Основи економіки фармації*

Тема 19. Основи фармацевтичної економіки. Аналіз і планування основних показників діяльності аптечних закладів

Тема 20. Оподаткування аптечних закладів

Тема 21. Фінансово-кредитна система. Кредитування аптечних закладів

Тема 22. Аналіз фінансового стану підприємства на базі даних фінансової звітності. Аудит аптечних закладів

Організація самостійної роботи:

Самостійна робота включає в себе вивчення окремих теоретичних питань тем 1-22 освітнього компонента які не увійшли до аудиторних занять, та виконання завдань з цих тем з метою закріплення теоретичного матеріалу.

13. Види та форми контролю:

Види та форми контролю:

Поточний контроль:

Контроль знань на кожному занятті (з кожної теми): усне опитування, письмовий контроль, вирішення ситуаційно-розрахункових задач, тестовий контроль, контроль практичних навичок –

виконання практичного завдання індивідуально і в групах тощо

Контроль змістових модулів: тестовий контроль, контроль практичних навичок, усне опитування, письмовий контроль за білетами затвердженого зразка, вирішення ситуаційно-розрахункових задач.

Умови допуску до контролю змістових модулів: для допуску до контролю змістового модуля 2 необхідна наявність мінімальної кількості балів за теми (заняття) змістового модулю 1, за контроль змістового модулю 1

Семестровий контроль:

Форма семестрового контролю: семестровий залік, семестровий екзамен

Семестровий екзамен: відповіді на теоретичні питання, складання тестових завдань, вирішення ситуаційних (розрахункових) задач.

Умови допуску до семестрового контролю:

- до семестрового заліку – поточний рейтинг більше 60 балів, відсутність невідпрацьованих пропусків практичних занять, виконання всіх видів робіт та вимог, які передбачені робочою програмою освітньої компоненти.
- до семестрового екзамену – кількість балів за всі передбачені навчальним планом семестрові заліки з освітньої компоненти - більше 60 балів, дотримання умов контракту (наявність відмітки декана (заступника декана) факультету в індивідуальному навчальному плані здобувача вищої освіти про допуск до сесії).

14. Система оцінювання з освітнього компонента (модуль 1):

Номер теми освітнього компонента	Максимальна кількість балів за тему	Розподіл максимальної кількості балів за тему за видами робіт	Види робіт, за які здобувач отримує бали
МОДУЛЬ 1			
Змістовий модуль 1			
Тема 1.	5	1	тестування
		2	усна відповідь
		2	вирішення ситуаційних завдань
Тема 2.	5	1	тестування
		2	усна відповідь
		2	вирішення ситуаційних завдань
Тема 3.	5	1	тестування
		2	усна відповідь
		2	вирішення ситуаційних завдань
Тема 4.	5	1	тестування
		2	усна відповідь
		2	вирішення ситуаційних завдань
Тема 5.	10	2	тестування
		4	усна відповідь
		4	вирішення ситуаційних завдань
Тема 6.	5	1	тестування
		2	усна відповідь
		2	вирішення ситуаційних завдань
Всього балів за змістовий модуль 1		35	
Змістовий модуль 2			
Тема 7.	10	2	тестування
		4	усна відповідь
		4	вирішення ситуаційних завдань
Тема 8.	5	1	тестування
		2	усна відповідь
		2	вирішення ситуаційних завдань
Тема 9.	5	1	тестування

		2	усна відповідь
		2	вирішення ситуаційних завдань
Тема 10	5	1	тестування
		2	усна відповідь
		2	вирішення ситуаційних завдань
Всього балів за змістовий модуль 2		25	
Всього балів за модуль 1:		60	
МОДУЛЬ 2			
Змістовий модуль 3			
Тема 11.	5	1	тестування
		1	усна відповідь
		3	вирішення ситуаційних (розрахункових) завдань
Тема 12.	5	1	тестування
		1	усна відповідь
		3	вирішення ситуаційних завдань
Тема 13.	5	1	тестування
		1	усна відповідь
		3	вирішення ситуаційних завдань
Тема 14.	5	1	тестування
		1	усна відповідь
		3	вирішення ситуаційних завдань
Тема 15.	5	1	тестування
		1	усна відповідь
		3	вирішення ситуаційних завдань
Тема 16.	5	1	тестування
		1	усна відповідь
		3	вирішення ситуаційних (розрахункових) завдань
Тема 17.	5	1	тестування
		1	усна відповідь
		3	вирішення ситуаційних завдань
Тема 18.	5	1	тестування
		1	усна відповідь
		3	вирішення ситуаційних завдань
Всього балів за змістовий модуль 3		40	
Змістовий модуль 4			
Тема 19.	5	1	тестування
		1	усна відповідь
		3	вирішення ситуаційних (розрахункових) завдань
Тема 20	5	1	тестування
		1	усна відповідь
		3	вирішення ситуаційних (розрахункових) завдань
Тема 21	5	1	тестування
		1	усна відповідь
		3	вирішення ситуаційних завдань
Тема 22	5	1	тестування
		1	усна відповідь
		3	вирішення ситуаційних (розрахункових) завдань
Всього балів за змістовий модуль 4		20	
Всього балів за модуль 2:		60	

Вивчення освітнього компонента здобувачами вищої освіти можливе за допомогою неформальної освіти. Замість виконання видів робіт з теми освітнього компонента можуть зараховуватись такі види робіт здобувача вищої освіти:

- участь в конференціях, семінарах, вебінарах з теми освітнього компонента (з підготовкою есе, тез доповідей, що підтверджено програмою заходу, або тезами доповідей, або відповідним сертифікатом);
- участь у науково-дослідних та прикладних дослідженнях з теми освітнього компонента (у проведенні експериментальних досліджень, обробці результатів дослідження, підготовці звіту, презентації результатів тощо, що підтверджується демонстрацією відповідних матеріалів).

Оцінювання здобувачів за видами робіт під час занять:

Види робіт, за які здобувач отримує бали	Максимальна кількість балів
тестування	24
відповіді на теоретичні питання	48
вирішення ситуаційних завдань	48
<i>Всього балів:</i>	<i>120</i>

Оцінювання під час контролю змістових модулів:

Види робіт, за які здобувач отримує бали	Розподіл максимальної кількості балів за контроль ЗМ за видами робіт	Максимальна кількість балів за контроль ЗМ
Змістовий модуль 1		
тестування	6	20
відповідь на теоретичне питання	7	
вирішення ситуаційних завдань	7	
Змістовий модуль 2		
тестування	6	20
відповідь на теоретичне питання	7	
вирішення ситуаційних завдань	7	
Змістовий модуль 3		
тестування	6	20
відповідь на теоретичне питання	7	
вирішення ситуаційних (розрахункових) завдань	7	
Змістовий модуль 4		
тестування	6	20
відповідь на теоретичне питання	7	
вирішення ситуаційних (розрахункових) завдань	7	
Всього балів за контроль змістових модулів:		80

Оцінювання самостійної роботи здобувача освіти:

під час поточного контролю: питання для самостійної роботи включені до тестових завдань і питань для теоретичного опитування за кожною темою.

під час контролю змістових модулів: білети до змістових модулів включають теоретичні питання та розрахункові завдання, що передбачені на самостійне вивчення.

Шкала оцінювання семестрового заліку:

При вивченні освітнього компонента застосовується декілька шкал оцінювання: 100-бальна шкала, чотирибальна («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно») та недиференційована («зараховано», «не зараховано») двобальна шкала (для семестрового заліку) та рейтингова шкала ECTS. Результати конвертуються із однієї шкали в іншу згідно таблиці.

Сума балів за 100-бальною шкалою	Шкала ECTS	Оцінка за чотирибальною шкалою	Оцінка за недиференційованою шкалою
90-100	A	Відмінно	зараховано
82-89	B	Добре	
74-81	C		
64-73	D	Задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	Незадовільно	не зараховано
1-34	F		

15. Політики освітнього компонента:

Політика щодо академічної доброчесності. ґрунтується на засадах академічної доброчесності, наведених в ПОЛ «Про заходи щодо запобігання випадків академічного плагіату у НФаУ». Списування при оцінюванні успішності здобувача вищої освіти під час контрольних заходів на практичних (семінарських, лабораторних) заняттях, контролю змістових модулів та семестрового екзамену заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Реферати повинні мати коректні текстові посилання на використану літературу. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі здобувача освіти є підставою для її незарахування викладачем.

Політика щодо відвідування занять. Здобувач вищої освіти зобов'язаний відвідувати навчальні заняття (ПОЛ «Про організацію освітнього процесу НФаУ») згідно з розкладом (<https://nuph.edu.ua/rozklad-zanyat/>), дотримуватися етичних норм поведінки.

Політика щодо деделайнів, відпрацювання, підвищення рейтингу, ліквідації академічної заборгованості. Відпрацювання пропущених занять здобувачем вищої освіти здійснюється відповідно до ПОЛ «Положення про відпрацювання здобувачами пропущених навчальних занять та порядок ліквідації академічної різниці в навчальних планах у НФаУ» згідно з встановленим на кафедрі графіком відпрацювань пропущених занять. Підвищення рейтингу та ліквідація академічної заборгованості з освітнього компонента здійснюється здобувачами освіти відповідно до порядку, наведеного в ПОЛ «Про порядок оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у НФаУ». Здобувачі вищої освіти зобов'язані дотримуватися усіх строків, визначених кафедрою для виконання видів письмових робіт з освітнього компонента. Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку – до 20% від максимальної кількості балів за даний вид роботи.

Політика щодо оскарження оцінки з освітнього компонента (апеляцій). Здобувачі вищої освіти мають право на оскарження (апеляцію) оцінки з освітнього компонента, отриманої під час контрольних заходів. Апеляція здійснюється відповідно до ПОЛ «Положення про оскарження результатів семестрового контролю знань здобувачів вищої освіти у НФаУ».

Політика щодо визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти здобувачами вищої освіти. Здобувачі вищої освіти мають право на визнання результатів навчання, набутих у неформальній та інформальній освіті відповідно до ПОЛ «Про порядок визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти здобувачами вищої освіти у НФаУ».

В рамках академічної свободи викладача замість виконання видів робіт з теми освітнього компонента можливим є зарахування неформальної освіти здобувача вищої освіти.

16. Інформаційне та навчально-методичне забезпечення освітнього компонента:

Обов'язкова література	1. Організація та економіка фармації. Ч. 1. Організація фармацевтичного забезпечення населення : нац. підруч. для студ. вищ. навч. закл. / А. С. Немченко, В. М. Назаркіна, Г. Л. Панфілова та ін.; за ред. А. С. Немченко. – Харків : НФаУ : Золоті сторінки, 2015. – 360 с. 2. Організація та економіка фармації. Ч. 2. Системи обліку в фармації : нац. підруч. для студ. вищ. навч. закл. / А. С. Немченко, В. М. Назаркіна, О. П. Гудзенко та ін.; за ред. А. С. Немченко. – Харків : НФаУ : Золоті сторінки, 2016. – 416 с. 3. Організація та економіка фармації. Ч. 3. Основи економіки фармації : нац. підруч. для студ. вищ. навч. закл. / А. С. Немченко, Г. Л. Панфілова, В. М.
-------------------------------	--

	Назаркіна та ін.; за ред. А. С. Немченко. – Харків : НФаУ : Золоті сторінки, 2016. – 272 с. 4. Робочий журнал для практичних занять з організації та економіки фармації / А. С. Немченко, В. М. Назаркіна, Н. В. Тетерич [та ін.] ; за ред. А. С. Немченко. – Харків : Вид-во НФаУ, 2019. – 96 с. 5. Робочий журнал для практичних занять з організації та економіки фармації. Модуль 1 «Організація фармацевтичного забезпечення населення» / А. С. Немченко, В. М. Назаркіна, В. М. Чернуха [та ін.] ; за ред. А. С. Немченко. – Харків : Вид-во НФаУ, 2019. – 56 с. 6. Організація та економіка фармації. Модуль 1 «Організація фармацевтичного забезпечення населення» : практикум / А. С. Немченко, В. М. Назаркіна, Г. Л. Панфілова, В. М. Чернуха, М. В. Подколзіна, О. В. Винник ; За ред. А. С. Немченко. – Х., 2019. – 85 с. 7. Організація та економіка фармації : робочий зошит для самостійної роботи. Модуль 1 «Організація фармацевтичного забезпечення населення» / Г. Л. Панфілова, А. С. Немченко, В. М. Назаркіна та ін. Харків : НФаУ, 2024. 165 с.
Додаткова література для поглибленого вивчення освітнього компонента	1. Директива 2001/83/EC от 6.11.2001г. URL: http://apps.who.int/medicinedocs/documents/s17096e/s17096e.pdf 2. Методологія ціноутворення на лікарські засоби в системі охорони здоров'я: монографія / В. М. Назаркіна, А. С. Немченко, К. Л. Косяченко, М. М. Бабенко; за наук. ред. А. С. Немченко. – Київ : «Фармацевт Практик», 2022. – 288 с. 3. Legal framework governing medicinal products for human use in the EU https://health.ec.europa.eu/medicinal-products/legal-framework-governing-medicinal-products-human-use-eu_en 4. Report of the WHO Regional Office for Europe “The legal and regulatory framework for community pharmacies in the WHO European Region” to attention of pharmaceutical community (Copenhagen, WHO Regional Office for Europe; 2020)
Актуальні електронні інформаційні ресурси для поглибленого вивчення освітнього компонента	1. Інформаційна система „Компендіум” - http://compendium.com.ua/ 2. Інформаційно-пошукова система «Електронний формуляр» http://www.dec.gov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=301&Itemid=622&lang=uk 3. Державний реєстр лікарських засобів http://www.drlz.kiev.ua/ 4. Державний реєстр медичної техніки та ВМП http://portal.diklz.gov.ua/PublicSite/PUB/VMList.aspx 5. Реєстр оптово-відпускних цін на ЛЗ http://www.moz.gov.ua/ua/portal/register_prices_drugs/ 6. Офіційний веб-сайт МОЗ України http://moz.gov.ua/ 7. Офіційний веб-сайт Верховної Ради України 8. Офіційний веб-сайт ВООЗ http://www.who.int/ru 9. Офіційний веб-сайт Держлікслужби України https://www.dls.gov.ua/ 10. Офіційний веб-сайт Національної служби здоров'я України https://nszu.gov.ua/

17. Матеріально-технічне та програмне забезпечення освітнього компонента:

комп'ютери, набір сервісів для організації онлайн та дистанційного навчання – Google Workspace for Education Standard, програма для організації відеоконференцій ZOOM, модульне об'єктно-орієнтоване динамічне навчальне середовище MOODLE 3.9.8